

odvolací soud. Proto neprávem mu činí dovolání při té příležitosti výtku zmatečnosti podle § 477 čís. 9 c. ř. s., poněvadž prý si odporuje, připouští na jedné straně, že obchodní zvyklosti mají přednost před ustanoveními občanského zákona, používaje však na druhé straně na sporný případ § 1409 obč. zák. Odvolací soud správně vytkl, že tam, kde jest otázka upravena zvláštním ustanovením smlouvy, není místa pro použití obchodních zvyklostí. Mluví-li ustanovení § 7 pojišť. podm. proti názoru dovolatelčinu, že pojištění bylo, jak praví, zastaveno i s povinností k placení premií, vším právem mohl odvolací soud, pokud se týče závazku žalované z pojišťovací smlouvy, poukázat na § 1409 obč. zák., jenž platí i pro obor obchodního práva. Nemůže-li se však žalovaná dovolávat tvrzených zvyklostí, netrpí řízení vadou, že o tvrzené zvyklosti nebyli slyšeni znalci.

Čís. 7073.

Postup pohledávky mezi manželi vyžaduje jen tehdy formy notářského spisu, když jest v postupu obsaženo uznání dluhu, který tímto postupem pohledávky má býti uhrazen nebo zajištěn.

Námezdní smlouva podle § 1151 obč. zák. nevzniká mezi rodiči, třebas nevlastními, a jejich, třebas i zletilými, dětmi o sobě tím, že děti konají v domácnosti práce, nýbrž jest zásadně třeba určitého projevu vůle stran, směřujícího k založení onoho úplatného poměru.

Návrh podle § 921 obč. zák. může věřitel uplatnit jen tenkrát, když od smlouvy odstoupí. Při odstoupení od smlouvy dlužno dodržeti postup podle § 918 obč. zák., jmenovitě dlužno stanoviti přiměřenou dodatečnou lhůtu a zároveň prohlásiti odstoup, nedodrží-li dlužník lhůty, leč že by dlužník vážně a konečně odmítl plnění. Prohlášení odstupu stává se účinným teprve, když dlužník zmešká lhůtu.

(Rozh. ze dne 18. května 1927, Rv I 105/27.)

Žalobce domáhal se na manželce svého nevlastního syna zaplacení 25.000 Kč za odstoupenou nemovitost. Žalovaná namítla proti žalobě mimo jiné započtením vzájemné pohledávky, postoupené jí manželem, jednak na zaplacení 10.000 Kč, ježto její manžel pracoval po tři léta na žalobcově usedlosti, aniž co za to obdržel, a dále pohledávku na zaplacení 15.000 Kč jako výtěžek s polovice usedlosti za tři roky, ježto žalobce nesplnil závazku k postavení kůlny na vozy. O b a n i ž š í s o u d y uznaly žalobní nárok po právu, uznaly však po právu též pohledávky navzájem namítané započtením, čímž žalobní nárok zanikl.

N e j v y š š í s o u d neuznal pohledávky namítané započtením za odůvodněné.

D ů v o d y:

K námitce žalobcově, vznesené pod dovolacím důvodem § 503 čís. 4 c. ř. s., že postup pohledávky manželem žalované na žalovanou byl

bezúplatný, nelze ovšem přihlížeti, kdyžž žalobce v první stolici námitky této vůbec neučinil, takže jde o nepřipustnou novotu (§ 504 odst. 2 c. ř. s.). Není tudíž pro názor, že ve sporu šlo o bezúplatný postup, ve spisech skutkové opory, ano jest nižšími soudy toliko zjištěno, že Tomáš K. postoupil svůj nárok proti žalobci žalované, své manželce. Není-li však prokázáno, že došlo k darovací smlouvě, není také oprávněnou výtkou, že smlouva vyžadovala ke své platnosti formy notářského spisu. Podle názoru vysloveného nejvyšším soudem již v rozhodnutí čís. 2015 sb. n. s. vyžaduje postoupení pohledávky mezi manželi jen tehdy formy notářského spisu, když jest v postupu obsaženo uznání dluhu, který tímto postupem zažalované pohledávky má býti uhrazen nebo zajištěn. Že šlo o takový postup, nebylo v řízení tvrzeno. Důsledkem toho neobstojí námitka, že ku platnosti postupu započtením namítaných vzájemných pohledávek bylo třeba notářského spisu podle § 1 zák. ze dne 25. července 1871 čís. 76 ř. zák. vůbec.

Podle přednesu žalované požaduje její manžel, nevlastní syn žalobcův, na žalobci mzdu 10.000 Kč z důvodu, že po 3 léta (1921 až 1923) pracoval na jeho usedlosti a neobdržel za to od něho ani haléře. Je dále zjištěno, že manžel žalované konal v době té na usedlosti žalobcově všechny hospodářské práce jako první kočí, že neměl umluvenou mzdu a jí nedostal. Jde o to, zda vznikl mezi žalobcem a manželem žalované úplatný poměr námezdní. Nejvyšší soud je názoru, že smlouva námezdní podle § 1151 obč. zák. nevzniká mezi rodiči, třebas nevlastními, a jejich, třebas i zletilými, dětmi již tím, že děti konají v domácnosti určité práce, nýbrž že jest zásadně třeba určitého projevu vůle stran, směřujícího k založení onoho úplatného poměru. Není-li takového projevu vůle, jest poměr, kotvící ve svazku rodinném, považovati za bezúplatný. Ze skutkového přednesu žalované a skutkového zjištění nižších stolic nelze však takový projev vůbec vyčísti a nelze proto také říci, že konáním prací manželem žalované na usedlosti žalobcově po onu dobu vznikl mezi nimi úplatný poměr námezdní podle § 1151 obč. zák. Postrádá tudíž vzájemná pohledávka žalované oprávnění.

Rovněž nelze upřítí oprávnění dovolatelově výtce nesprávného právního posouzení věci (§ 503 čís. 4 c. ř. s.) vznesené proti nároku, jehož se domáhá manžel žalované a tato jako jeho postupnice proti žalobci částkou 15.000 Kč jako výtěžku z polovice usedlosti za tři roky (1921 až 1923) z toho důvodu, že žalobce nesplnil závazku k postavení kůlny na vozy. Žalovaná soustředila skutkový přednes, na němž založila svůj nárok, ve tvrzení, že její manžel mluvil se žalobcem před projednáním pozůstalosti po jeho matce, dne 3. prosince 1920 zemřelé, manželce žalobcově, že nechá žalobce hospodařiti na usedlosti ještě 3 roky a že žalobce mu za to postaví kolnu na vozy a vzdá se nároku na zákonný podíl po zůstavitelce, že žalobce celá tři léta usedlosti užíval, kolny však nepostavil, takže, nesplniv závazku k postavení kolny na vozy, neměl nároku na čistý výtěžek z polovice usedlosti, manželi žalované připsané, činící 15.000 Kč a jest jej povinen vrátiti. Dle toho domáhá se žalovaná na žalobci z toho důvodu, že tento nesplnil úplatnou smlouvu

s jejím manželem uzavřenou, tak jak bylo umluveno, vrácení úplaty druhým smluvníkem (jejím manželem) na základě smlouvy jemu poskytnuté a jím také přijaté. Uplatňuje tudíž žalovaná nárok podle § 921 obč. zák. Avšak nárok ten může věřitel uplatnit jen tenkrát, když od smlouvy odstoupí. Plyne to zřejmě z tohoto ustanovení zákona. Aby však odstoupení od smlouvy, jež jest podle § 918 obč. zák. dovoleným, nesplní-li jedna strana úplatnou smlouvu buď v náležité době nebo na náležitém místě, nebo tak, jak bylo umluveno, bylo účinným, musí bdělý smluvník dodržeti zákonný postup § 918 obč. zák., totiž poskytnouti liknavé straně přiměřenou dodatečnou lhůtu a zároveň prohlásiti, že odstupuje, nedodrží-li dlužník lhůtu. Stanovení této lhůty zákon výslovně nařizuje a tato odpadá jen tehdy, když dlužník vážně a konečně odmítl plnění (rozh. čís. 5211 sb. n. s.). Teprve, když dlužník zmešká lhůtu, stává se prohlášení odstupu účinným, uhasnou nároky na vzájemné plnění a vznikají pro smluvníka, který nebyl v prodlení, nároky podle § 921 obč. zák. Že by manžel žalované byl zachoval proti liknavému dlužníku (žalobci) onen postup zákonem předepsaný, že by mu byl zejména poskytl dodatečnou lhůtu ku plnění a prohlásil k němu, že od smlouvy odstoupí, nedodrží-li žalobce lhůty, aneb že by tento byl vážně odmítl plnění, žalovaná ani netvrdila. Nemohl tudíž nárok, jež žalovaná opírá o ustanovení § 921 obč. zák., již podle jejího vlastního skutkového přednesu vzniknouti.

Čís. 7074.

Odmítl-li rekursní soud rekurs proto, že stěžovatelé neměli práva k oprávněnému prostředku, nemohl přezkoumávati z úřadu rozhodnutí prvního soudu a to ani v tom případě, šlo-li dle jeho názoru o zmatečnost.

Věřitel, jemuž bylo povoleno oddělení pozůstalosti podle § 812 obč. zák., jest účastníkem pozůstalostního řízení a může činiti návrhy na doplnění a opravu inventáře a podaťi stížnost do usnesení vydaného podle § 109 nesp. říz. Pozůstalostní soud není oprávněn oddalovati vyřízení návrhu podle § 812 obč. zák. a postupovati mezi tím v řízení beze všeho zřetele na zájmy věřitelů, učinivších návrh podle § 812 obč. zák.

Zřizuje inventář není pozůstalostní soud vázán jen na údaje osob povolaných za dědice, nýbrž může a má přihlížeti k údajům jiných osob (nepominutelných dědiců, odkazovníků a zůstavitelových věřitelů, kterým bylo povoleno oddělení jmění podle § 812 obč. zák.).

Podání návrhu na oddělení jmění podle § 812 obč. zák. nedotýká se soudních usnesení, týkajících se správy pozůstalosti, jen když usnesení ta byla pravoplatná v době návrhu na oddělení jmění.

(Rozh. ze dne 19. května 1927, R I 7/27, R I 8/27.)

Usnesením ze dne 9. září 1926 schválil soud první stolice smlouvu ze dne 9. srpna 1926 ohledně zemřelého pozůstalostně a ohledně